

Sínia de cal Matamala

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cal Matamala. Sector central del terme municipal.
Emplaçament A la rotonda de la sortida 69 de l'Eix del Llobregat prendre pista asfaltada en direcció NE cap a la Rabeia. Als 100 m prendre camí direcció sud que travessa un camp i continua, uns 300 m.
Alçada: 319

Coordenades:

Latitud: 41.86993
Longitud: 1.87686
UTM Est (X): 406794
UTM Nord (Y): 4635945

Classificació

Número de fitxa 08018 - 331
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Caseta semiderruïda. Sínia en estat d'abandonament.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08018A009000560000DZ

Fitxes associades:

[Cal Matamala](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 15/11/2022 - 16:09

Descripció

Sínia de tracció animal, del tipus conegut com a sínia de taps, que es troba pocs metres al sud de la casa de pagès de cal Matamala. L'indret és en una terrassa fluvial a la riba esquerra de la riera del Mújal.

La sínia, que està aixoplugada dins d'una caseta que actualment es troba en estat ruïnós, conserva força íntegrament tots els seus elements. Consta d'una estructura més o menys circular on hi ha el pou i el mecanisme de la sínia. A una costat del pou hi ha l'arbre o eix d'on sortia la barra horitzontal (braçol) on anava fermat l'animal que donava voltes a l'entorn. Mitjançant un engranatge, la roda horitzontal de l'eix connecta amb una roda vertical que feia girar una cadena que baixava al fons del pou. Aquesta cadena, mitjançant un mecanisme de dos taps de goma, feia bombejar l'aigua per l'interior d'un tub de ferro, de manera que l'aigua sortia expulsada per una boca lateral. Al fons del pou s'insinua un túnel que devia arribar fins a la riera i que proveïa d'aigua.

La sínia de taps es va generalitzar a principis de segle XX i va substituir la sínia de catúfols, la més habitual al segle XIX. Després de les sínies de taps es van imposar les de pistons, activades mitjançant bieles que bombaven l'aigua. Tots aquests tipus eren activats amb tracció animal. Més tard algunes d'aquestes sínies es van substituir per bombes de motor.

Història

No coneixem notícies antigues de cal Matamala que, per la seva tipologia constructiva, podria ser obra del segle XVIII o del XIX. La casa es devia abandonar ja fa temps, perquè no es conserva record que fos habitada. Per la seva tipologia i estat de conservació, la sínia que es troba vora la casa devia funcionar encara a principis de segle XX.

Bibliografia

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 153.

